

hon tó, tí at hon ætlaði at ræða óvitadreingin, tí öllum trúði hon sjálf, og hon lærði meg, hvussu eg kundi vara meg; eg skuldi helst lesa faðirvár og signa meg, og um eg ikki mintist á faðirvár, skuldi eg bara nevna Jesu navn. Tað var eitt sindur óðrvisi, enn sagt er í søgubókum okkara; men í roynd og veru var tað ein góð kristilig prædika, sum hin gamla pátrúna Rakul hevði. Eitt barnsligt faðirvár av innstumm hjarta rekur verri fananskap burtur frá okkum enn bæði álvar og huldufólk. Nú hon liggur undir molum og vónandi hevur fingið betri heim enn huldufjallið, eri eg í áminningini eins góður við hana og eg var, tá ið vit fylgdust við Sandánna. Ræddi hon meg eitt sindur, so gav hon mær to góðan lærdom.

Men eitt var afturat, sum eg var bangin fyri har úti, og eina ferð hevði eg orðað við hana um hetta sama, men hon skildi púra einki av tí, og tað, sum eg ræddist fyri, var at mæta Tróndi gamla. Ofta kom eg í Sorenskrivarahúsin, - konan var systkinabarn pápa, - tá ið embætismenninir komu saman til veitslu. Tað var altíð stuttligt. Lítið skildi eg av tí, sum sagt var. Tað var sum ein óskrivnað skipan teirra ámillum, at ikki skuldi tosa um fólk og helst ikki um føroysk- viðurskifti - einki slatur skuldi koma burturúr. Teir tosaðu um heimland sítt, um mentunarlívið, yrking, sjónleikir og ymist soverðið, sum eg ikki dugdi at skyna á. Men to var stuttligt. Eg lá undir skrivborðinum hjá sorrenskrivaranum og spældi mæ, at eg var ein ræðuligur varðhundur. Tá ið tey eldru komu framvið, fór eg út og goyði og beit. Hinum lífta, fína amtmanni dæmði ikki rættuliga hetta. So blíður hann var, víldi hann, at børn skuldu vera góð og still. Men hinum tókki synd í barninum, og teir gjørdur so væl at hvøkká við, tá ið hundurin var illur. Lítið ansaði eg eftir, hvat tey høvdu á lofti, men eina ferð hevur tað to verið føroysk viðurskifti, og eg minnst, at ein segði okkurt sum, at Tróndur í Gøtu livdi enn í Kirkjubø. Meira skildi eg ikki; men mæ var dátt við, tá ið eg hoyrði hetta. Mundi tað vera satt? Pápi hevði sagt mæ, at Sigmundur var bæði deyður og grivin, men aldri hevði eg frætt, at Tróndur var deyður, og tey róptu hann jú eisini »gamla«, og meðani tey eldru longu vóru farin at tosa um onnur evni, rópti eg alt í einum, sum eg síðani fekk at vita: »Livir Tróndur enn í Kirkjubø?« Tey eldru kávuðu sum skjótast tývyr; men eg kundi ikki gloyma hetta. Og so ein dagin eg eri við pápa uppi við hæddarmerkið, hermenninir høvdu sett upp, sigur hann: »Hygg, hvussu alt liggur óskert, sum tað hevur ligið í túsund av árum. Tú kundi

næstan trúð, at tú her úti ein dagin kundi sæð Trónd koma reikandi!« So var eg vísur í. Eisini pápi helt, at vit kundu mæta honum her, og síðani ræddist eg. Aldri hevði eg hoyrt tey vøkru orðini: »Gev teimum Tróndar skarpa vit, men Sigmunds bjarta hjartalit.« Í eygum mínum var Tróndur bara blótmaðurin, gandalurur, kristniffiggindin.

Nú var Havnaprestur heim afturkomin, og to at tíðin var at verða knøpp, fór eg inn á gólvíð. Men har dæmði mæ lítið og einki, to at prestafólkin vóru bæði týð og blíð. Eg kendi alt, mintist væl á, hvussu mangar búnyttur høvdu verið hjá okkum, men alt nú var umbroytt. Fremmand fólk høvdu tikið mitt heim; so er ofta prestasonar lag. Inni í prestastovuni rann ein dapur dagur fram fyri huga mín. Pápi hevði tikið meg inn í hesa stovu, har tað var altíð hátíðarmikið at koma, og andlit á honum var eisini hátíðarmikið næstan sum tann dagin, hann hevði sagt mæ, at mamma var nakað ússalig, so nú skuldi eg fara at búgva nakrar dagar inni hjá Massi, og um eg vildi vera stillur og góður, so kundi tað hent, at storkurin kom og gav mæ ein lítlan beiggja ella ein lítla systur. Nú settist hann undir meg, segði mæ frá abba og báðum ommum, frá mongum í Danmørk og spurdi, um eg ikki kundi havt hug at fara til Danmarkar. »Jú, tað var gaman í,« helt eg. Leingi sótu vit og tosaðu um Danmørk. Arbeidsgentan hevði sagt mæ, at Keyptanna-havn var meir enn tvinnandi ferðir so stór sum Havnin, og sjálvur hevði eg hugsað mæ til, at har suðuri búðu bæði Ábraham og Ísak og Jákup og Jesus pápi eisini. Jú, fegin vildi eg sleppa við, um pápi fór. Men um eina løtu spurdi eg, nær vit komu aftur, og pápi segði mæ, at vit skuldu fara með alla. »Men hvør skal so eiga leypin hjá mæ og veltuna og sandin og alt?« »Ja, so kemur ein annar prestasonur, sum fegin vil ansa eftir øllum, sum tú átti. Pápi vil geva Jógvani bæði kotið og oljuklæðini og fjallstavin, og tú mást vera glaður eisini, at onkur annar vil taka tað, sum tú eigur.« Ikki græt eg heldur enn Kálvur Líthi, men tann dagin skar eg í at gráta. Og fyrstu ferð, eg uppaftur gisti í Sandagerði, livnaði hesin dapri dagur upp aftur, so at eg bað skjótt farvæl og tók fyri meg.

Soleiðis hevði gingist mæ ungum studentin, og meðani eg nú sat og lýddi á, mól alt hetta uppaftur fram fyri meg. Sumt var kanska nú meira kámt, men kenslurnar vóru næstan sterkari, tá ið alt samalt kom malandi fram ísenn. Á ein hátt tekti eg tað meira gjølla. Sógugranskarar halda, at ein søga er ikki álítandi, um hon ikki er

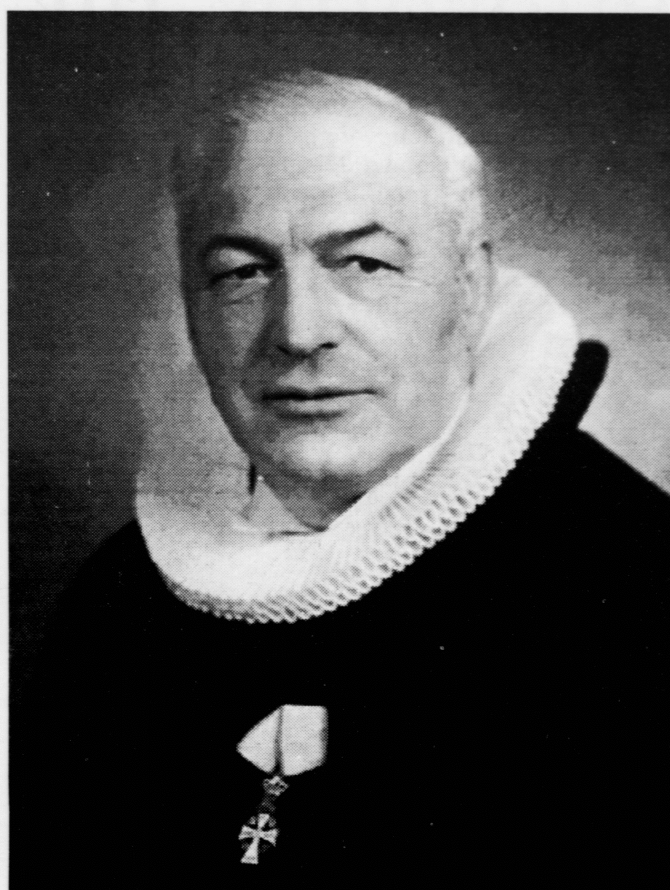
skrivnað niður í bók stutt eftir, á á tað hevur borist á, sum hon greiðir frá. Nakað er um hetta, men allan rættin hava teir ikki. Sjálvandi fara mong einstøk viðurskifti at kámost burtur, meðan árin líða, men helst siggja vit to best heildina, tá ið viðurskiftini verða meira fjarskotin. Í báti sært tú ikki eina fiskatorvu úti í sjónum, men uppi úr erva í flogdreka, sært tú hana eins gjølla og hevði tú verið mási ella skarvur.

Leingi hevði eg sitið í dreymi og lítið ansað eftir tí, sum talað var. Men nú alt í einum hoyrði eg Vágamál, og so fór hugin frá aftur Sandagerði til føðioyggi mína, hina vakrastu kanska í øllum oyggjaflokkinum, »har sum eg havi vinfólk flest,« og har sum hugin kann gista uttan at tað soleiðis nífur at hjartanum, tí at ikki eittans eitt barnaminni er goymt hadani, einki minni um burturferð frá heimbygdini, bara foreldranna frágreiðingar og vøkru minni frá ungum dögum.

Eitt ó og eitt á so breið og rund sum oyggjin sjálf flutti meg alt fyri eitt eina løtu niðan á Vatnsbrekku og viðari upp móti varðanum, har tú báðumegin hevur tað vakrasta útsýni, maður kann standa á landsuður, Koltur, Hest og Streymoy, vestur, Tindhólm og Mykines í sólartámi. Ikki sá eg vakrari sjón, tá ið eg stóð úti á Capo di Sorrento og hugdi inn móti Napoli og út móti Capri, har tússundtals ferðamenn tyrpast. Uppaftur varð eg gyklaður. Nú stóð eg ein dagin, tá gott útsýni var, á Trælanípú og hugdi vestur fyri øll Vágabjörgini, og nú legði eg meg saman við bóndanum á Ryggi fram eftir grúvu fyri oman Kálvgjónna ein dagin, hann var so rúkandi av útsýningi, sum hann kann vera summartíð, og vit hugdu upp á hitt æviga spælið, tá ið Ráns dóttir í ødi royna at berjast við Bósdalafossin, altíð verða við undirlutan og leggjast niður útlúgvadar at hvílast, mennast og royna uppaftur og síssast av nýggjum.

»Hallo, hallo! København, Kalundborg og Danmarks Kortbølgesender! De hørte nu Færingerne i København - !« Ja, nú høvdu teir borið boð heim til Føroya við ljóðbylgjunum, men mæ høvdu teir borið boð frá føðilandinum, barnadaganna fjallprúða landi, unglíngadaganna dreymalandi, manndómsins fjarskotna áminningarlandi, sum aldri verður gloymt. Tað er altíð í huganum, men hetta kvöldið sterkari enn langar tíðir. Eg kundi sagt eins um ljóðbylgjuna og Rasmus Effersøe um vesturetina: »Tú bert mæ heilsu yvir bylgju, frá Føroyum og frá fólki har!«

Eg fór uppaftur at skriva prædiku, at hugsa um hann, sum føddist at bjarga øllum

Gudmund Bruun, prestur, sum vaks upp í Føroyum

frá synd og deyða, og tá ið eg fór niður kendist tað í mæ, sum hevði eg hetta kvöldið hoyrt allan hjartastrongin í mæ biva, hann sum hevur annan endan snaraðan um krubbuna í Betlehem og annan endan á hana har norðuri, um Árnafjall ella Rívtanga ella Seyðtorvu.

Men náttina droymdi eg. Tað er ikki oftari enn so, og tá eru tað helst ljótr dreymar í hesi ræðuliga tíð, ið er. Men hasa náttina var tað vakur dreymur. Eg var barn í Sandagerði. Eg sat á einum steini. Pápi kom til mín og segði: »Hvat vilt tú helst hoyra í dag?« »Søguna um kópakonuna!« svaraði eg. Hana hevði hann sagt mæ mangan á barnadøgnum - fyrstu ferð okkurt um tað mundið, tá ið Kvívíkar Jógvann hevði yrkt kópátitt sín. Hann plagdi at siga hana eitt sindur óðrvisi enn bókurnar, men altíð á sama hátt: »Menn, sum hava verið á látrunum at drepa kópar, hava sagt, at tá ið teir lyfta kópagassan og fara at sláa, hyggur kópurin upp á teir við so eygum eygum, at tú skuldi trúð, teir vóru fólk, og hetta sama - so sigur søgan - man hvíla av tí, at kópar eru av fyrstu tíð komnir av fólki, sum hevur sjálvstoytt sær oman á sjógv.« Og síðani plagdi hann at siga frá Mikladalsdreinginum, sum fór inn á látrið

trettanda nátt, tá ið kópar dansaðu á sandinum og høvdu kastar sær av húðirnar. Eg hoyrði, hvussu kópakonun mátti fylgjast við honum heim til hús og gjørdist kona hansara, hvussu hann goymdi húðina og lykilin til skrínið, har hon lá, men at konan to einaferð fekk lykilin í hond og fann bjálvan hjá sær í tí læsta skríni, fór í hann og stoytti seg út í sjógv, har brimilin lá og bíðaði. Alt hitt segði hann ikki; smádrongurin skuldi einki hoyra, sum ljótt var.

Nú droymdi eg, at pápi kom og uppaftur segði mæ frá hesari søgu. Næsta morgun kundi eg ikki rættuliga minnst til, um hann náddi at siga mæ hana til enda, áðrenn nýggjar dreymamyndir komu uppi og róku hetta fyrsta burtur. Men gjølliga mintist eg til, at hann hevði farið undir at greiða frá kópakonuni og eg undraðist á, hvussu ofta dreymar geva okkum grúu á kenslum, vit hava havt, men ikki rættuliga duga at skyna á. Tí meðan eg sat og lurtaði, hevði eg sjálvur verið í sum kópakonun, og ljóðið av føroyskum máli hevði verið tann kyli, sum hjálpti mæ at finna gamla bjálva mín aftur.

Og aðrar dreymamyndir komu uppi. Alt tað, eg hevði hugsað um hatta kvöldið, mól í høvðinum á mæ í

dreymi, næstan sum jólaaftan í barnadøgnum. Nú var eg við Miðvingum úti í Kvíandalslaga ungur studentur. Summarsólin lýsti út yvir vallaðar líðir, vit høvdu utt ein engilskan ríkmann niðan til Fjallavatn at fiska sil. Men alt fyri eitt varð kolmyrkt, kavarak var. Vit vóru nú úti á vetrarnátt at bjarga seyðum. Ikki tekti eg menninar, sum hildu í linuna saman við mæ; eg kendi teir á málinum. Men nú gjørdist dættliga alljóst, nú kendi eg andlitini, og vit sóu allir, har vit vóru, og har farandi var. Og langt burturi hoyrdest okkurt sjáldsamt ljóð. Tað var sum fossadun í fyrstuni. Men nú kom tað nærri í heilum, og vit skiltu orðini: »Óttist ikki! tí sí, eg kunngeri tykkum eina stór gleðið, sum skulu vera fyrri alt fólkið, tí at tykkum er í dag ein frelsari føddur, sum er harrin Krist í Dávids stað!«

Gudmund Bruun